MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Uudella komissiolla on suuri vastuu Euroopasta.
KALEVA PÄÄKIRJOITUKSESSAAN

Sotesta ei tule valmista

Sosiaali- ja terveyspalvelujen (sote) uudistaminen on nykyisen ja edellisen hallituksen kärkihanke. Uudistuksen merkitys on vain korostunut, koska näyttävällä karttaharjoituksella alkanut kuntauudistus on jo unohtunut jopa hallituspuolueilta.

Periaatteessa sote-uudistuksen pitäisi olla selvä, mutta käytännössä koko uudistus näyttää olevan levällään.

Hallitus ja oppositio sopivat keväällä, miten uudistus toteutetaan. Sopimuksen mukaan uudistuksen malli perustuu viiteen sote-alueeseen, joille tulee kaikki sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu.

Yhteisymmärrykseen tuli ensimmäinen särö, kun RKP:n puheenjohtaja, puolustusministeri Carl Haglund tyrmäsi sopimuksen. Haglund ymmärsi vasta jälkikäteen, mistä oli ollut sopimassa. Hänen mielestään sopimus sementoi julkisen palvelutuotannon yksityisten palveluntarjoajien kustannuksella.

Nyt pääministeripuolue kokoomus on puolestaan lähtenyt romuttamaan koko uudistusta. Sosiaali- ja terveysministeri Laura Räty haluaa, että lakiesitystä muutetaan tuotantovastuualueiden osalta.

Rädyn mukaan esitykseen kirjatut tuotantovastuualueet ovat hallintohimmeli, joka vain lisää byrokratiaa.

Räty on kritiikissään oikeassa siinä, että sote-alueet ja tuotantovastuualueet ovat molemmat kuntayhtymiä. Uudistuksen alkuperäisenä tarkoituksena oli purkaa näitä hallintohimmeleitä.

On erikoista, että vastuuministeri haluaa lakiesitykseen perustavaa laatua olevia muutoksia sen jälkeen, kun esitys on ollut jo kunnissa lausuntokierroksella. Rädyn esitys vahvistaa käsitystä siitä, että sote-uudistus on yksi Suomen historian huonoiten valmisteltu hanke.

Kokoomuksen venkoilu ei saa muilta puolueilta ymmärrystä.

Keskustan kansanedustaja Tapani Tölli muistuttaa, että tuotantovastuualueet ovat keskeinen osa uudistusta. Vasemmistoliiton kansanedustajan Erkki Virtasen mukaan tuotantovastuualueiden poistaminen lakiesityksestä on aivan kestämätön ajatus. Vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja Outi Alanko-Kahiluodon mielestä kokoomus lyö kapuloita uudistuksen rattaisiin. (HS 24.10.)

Sosiaali- ja terveysministeri Laura Räty (kok.) haluaa muutoksia sote-esitykseen.

Näyttää siltä, että kokoomuksen aikomuksena on siirtää sote-uudistus yli vaalien. Kansanedustaja Kimmo Sasi (kok.) totesi Ylen haastattelussa torstaina, että nykyinen eduskunta tuskin ehtii käsitellä sote-uudistusta. Vaikka Sasi perustelee käsitystään uudistuksen perustuslaillisilla ongelmilla, on kysymys kuitenkin yksityisten palvelutuottajien asemasta.

Myös pääministeri Alexander Stubb pitää aikalisää uudistuksen suhteen mahdollisena (Aamulehti 23.10.).

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) kuuden puolueen hallitusta pidettiin liian laajana, jotta se voisi tehdä päätöksiä. Stubbin neljän puolueen hallitus ei näytä pystyvän päätöksentekoon, vaikka asia on valmiiksi sovittu opposition kanssa.

Hallituksen ja opposition sopimus sote-uudistuksesta on vain raamiratkaisu. Soten tarkemmasta sisällöstä on ollut tarkoitus päättää myöhemmin. Muun muassa se, miten sote rahoitetaan, on täysin auki.

Hallitus on hämmentänyt sote-soppaa kohta neljä vuotta. Hallituksen ja opposition historiallisen kompromissin kaataminen pääministeripuolueen toimesta osoittaisi koko hallituksen kyvyttömyyttä ottaa vastuuta.

Jos nykyinen hallitus ei saa esitystä sote-uudistuksesta aikaiseksi, pitää koko uudistus aloittaa ensi vaalikaudella alusta. Se ei välttämättä olisi huono asia.

Kokoomus haluaa muuttaa sote-esitystä.

VIERASYLIÖ

Lamasta ei selvitä ellei kilpailukykyä paranneta

Menossa on jo kolmas vuosi, jolloin kokonaistuotanto supistuu. Bkt on tällä hetkellä samalla tasolla kuin alkuvuodesta 2006. Kaiken lisäksi nykyinen taso on harhaanjohtavan korkea, koska osa bkt:n kasvusta on seurausta vuoden 2008 jälkeisestä löysästä finanssipolitiikasta.

Ilman valtion ja kuntien lähes 10 miljardin alijäämää bkt-luvut olisivat paljon huonompia.

Ehkä paremman kuvan todellisesta tilanteesta antaa teollisuustuotannon kehitys. Elokuussa tuotanto supistui 3,5 prosenttia ja oli tällöin samalla tasolla kuin heinäkuussa 2000. Eli viimeiset 15 vuotta ovat menneet täysin hukkaan.

Rakennusluvat supistuivat heinäkuussa 22 prosenttia edellisen vuoden arvoista, mikä antaa suhdannenäkymistä vähemmän mairittelevan kuvan. Tullin elokuun tilastot kertovat puolestaan, että tavaravienti oli elokuussa kuusi prosenttia alemmalla tasolla kuin vuosi sitten.

Mutta vielä pahempia lukuja tulee vastaan, jos vertailukohdaksi otetaan elokuu 2012. Laskua on lähes 16 prosenttia. Erityisen rumaa jälkeä on tullut viennistä EU:n ulkopuolelle; laskua (kahden vuoden aikana) on ollut 22 prosenttia.

Numeroita ei voi tulkita kuin yhdellä tavalla: Suomi kärsii pahasta kilpailukykyongelmasta. Olemme hinnoitelleet itsemme ulos maailmanmarkkinoilta. Näin ei ole ensimmäistä kertaa, mutta ensimmäisen kerran historiassa olemme tilanteessa, jossa valuuttakurssimuutoksista ei voi hakea apua.

Ei ihme, että monet ovat ymmällään ratkaisujen suhteen. Mitä tehdä?

Velkaa, velkaa...

Toki löytyy niitä, joiden ratkaisuehdotus on jatkaminen vanhaan malliin. Eli jatketaan elvytystä. Käytännössä se tarkoittaa julkisten menojen kasvattamista entisestään, ikään kuin 60 prosenttia bkt:sta ei olisi vielä riittävä taakka vaikeuksissa olevalle kansantaloudelle.

Jos ei suoraan tohdita ehdottaa julkisten menojen kasvattamista, apua haetaan erilaisista laina- ja sijoitusoperaatioista. Ei riitä, että yritykset eivät investoi nollakorolla, vaan kuvitellaan, että vielä nykyistä löysemmän rahan tunkeminen markkinoille synnyttää kannattavia investointeja. ”Löysä raha” on vielä velkarahaa, jonka maksaminen sysätään tuleville sukupolville.

Jonkinlaisella kauhulla suhtautuu vastaavanlaisiin hankkeisiin EU:n piirissä, eritoten EU:n 300 miljardin euron kasvupakettiin, jonka hallinnointi sivumennen sanottuna kuuluu Jyrki Kataisen rooteliin.

Suomi kärsii pahasta kilpailukykyongelmasta.

Miten ihmeessä komissio voi tietää paremmin kuin yritykset, mitkä ovat kannattavia sijoituskohteita ja mitkä eivät? Mitä näyttöä meillä on siitä, että juuri rahoituksen puute on investointien tulppana Euroopassa?

Nykytilanteessa kysynnän kasvattaminen vain pahentaa kustannusongelmaa.

Kustannusongelmaa on viimeiset kolme vuotta jo muutenkin kasvatettu valtion toimesta kiristämällä verotusta ja vyöryttämällä kustannuksia hintoihin.

Vasta nyt päätöksentekijät alkavat tajuta, että Suomea ei vaivaa tilapäinen kysyntäsokki vaan pysyvä rakenteellinen ongelma. Elvyttäjiä ei tunnu häiritsevän se, että maailmalta ei löydy yhtään ainutta esimerkkiä siitä, että rakenteelliset (kilpailukyky)ongelmat olisi ratkaistu kasvattamalla kysyntää ja velkaantumalla.

Hyvinvointivaltion kasvulle loppu

Erikoinen mauste ratkaisuehdotusten joukossa on VATT:in jatkuvasti esillä pitämä ajatus huoltosuhteen parantamisesta maahanmuuttoa lisäämällä.

Periaatteessa ajatuksessa voisi olla järkeä, mutta se edellyttäisi sitä, että maahan muuttaisi ammattitaitoisia työntekijöitä ja yrittäjiä. Mutta kuka nyt Suomen kaltaiseen verohelvettiin muuttaisi!

Eipä tänne ole esimerkiksi yrittäjiä ollut tulossa jonoksi asti, ja tuskin niitä millään hallinnollisilla toimilla saadaan tänne tulemaan tulevaisuudessakaan. Ne jotka Suomeen muuttavat, muuttavat tulonsiirtojen ja ilmaispalvelusten perässä, ja siitä ei ole paljon apua kestävyysvajeen paikkaamisessa.

Viimeistään nyt on otettava lusikka kauniiseen käteen ja haettava vastausta perusongelmaan. Se ei suinkaan ole puute työpaikoista vaan puute kilpailukyvystä. Siihen taas ei ole muuta ratkaisua kuin kustannustason lasku.

On vaikea nähdä, että siihen päästäisiin muutoin kuin supistamalla olennaisesti julkisen sektorin kustannusrasitusta. Vaikka markkinat toimisivat miten hyvin tahansa, Suomi ei kykene rahoittamaan nykyisen kokoista julkista sektoria.

Miksi Hartz-reformi ei kelpaa?

Mutta eivät ne markkinatkaan toimi tehokkaasti. Kai kilpailukyvyn menettäminen kertoo siitä jo jotain.

Suomen työmarkkinoilla eivät itse asiassa toimi markkinat vaan kolme kartellia. Niistä tosin työnantajajärjestöt ovat hoitaneet asiansa niin lammasmaisesti, että tuskin voi puhua kolmesta osapuolesta.

Ammattiliitot ovat poliittisten edunvalvontaorganisaatioidensa kanssa ottaneet haltuunsa sekä palkat että työmarkkinoita koskevan lainsäädännön.

Myös valtion rooli on ollut pettymys. Valtiovalta ei suinkaan ole yrittänyt uudistaa työmarkkinoiden toimintamekanismeja, vaan toiminut täysin päinvastaiseen suuntaan kasvattamalla työmarkkinoiden juristeriaa, joka on työvoimakustannusten ohella yksi pahimmista esteistä työllistämiselle.

Jos pienikin yritys joutuu maksamaan 100 000 euron korvauksia niin sanotusta laittomasta irtisanomisesta, voi vain sanoa, että unohtakaa koko juttu. Antaa valtion työllistää.

Jos tarjolla saa vain pysyviä, kokopäiväisiä ja hyväpalkkaisia työpaikkoja, niin tuloksena on, että markkinoilla työpaikkoja ei ole lainkaan.

Jos Suomessa ei rohjeta tehdä mitään Hartz-reformin tapaisia muutoksia työmarkkinoilla Saksan tapaan, niin jäljelle ei jää muuta ratkaisua, kuin entistä rujommat työttömyysnumerot.

MATTI VIREN
Kirjoittaja on taloustieteen professori Turun yliopistossa.

Orpo puuttui maksuihin

Maaseutuvirasto nosti pari viikkoa sitten kohun ilmoittamalla, ettei se selviä ensi vuoden viljelijätukien maksusta sovitussa aikataulussa. Arviolta 400 miljoonaa euroa vuoden 2015 maataloustuesta siirtyisi seuraavalle vuodelle.

Syyksi Mavi kertoi kasvavan työmäärän ja valtion henkilöstösäästöt.

Tukien myöhästyminen olisi paha isku jo muutenkin vaikeuksissa oleville maatiloille. Tilojen velanlyhennykset ja tarvikelaskut on usein ajoitettu tukimaksatusten perusteella.

Viljelijöillä paloi pinna Mavin aikeisiin.

Viime keskiviikkona asiaan puuttui myös maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo (kok.). Hän ilmoitti, ettei tyydy tukimaksatusten myöhästymisiin (MT 24.20.).

Orpo kertoi jo keskustelleensa asiasta ylijohtaja Tenholan kanssa. Lisäksi Orpo aikoi matkustaa kansliapäällikkönsä kanssa virastoon Seinäjoelle selvittämään asiaa.

Mavin yksipuolinen ilmoitus tukien myöhästymisestä taisi tulla ministerillekin yllätyksenä. Tiedonkulku ministeriön ja viraston välillä on syytä selvittää ripeästi.

Maaseutuviraston tehtävät määräävät poliitikot. Siksi poliitikkojen on myös varmistettava, että virasto selviää tehtävistään.

Se tapahtuu joko vahvistamalla hallintoa tai vaatimalla nykyiseltä hallinnolta parempaa tehokkuutta. Jälkimmäinen vaatimus tuntuu olevan Suomessa lähes tabu.

Mavin toiminnassa voi nähdä myös omien resurssien puolustamista. Siitä huolimatta ei sovi unohtaa, että maataloushallinto on olemassa maataloutta varten – ei toisinpäin.

RAHIKAINEN

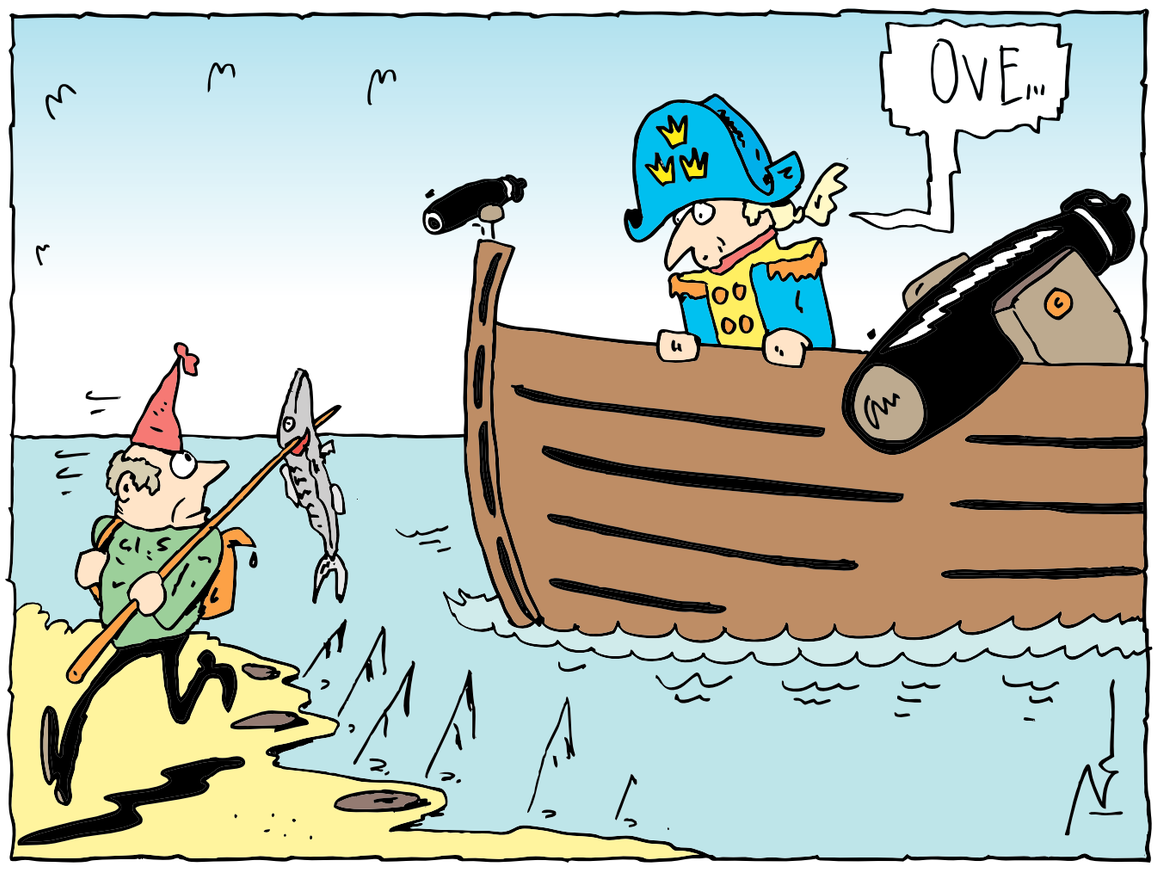

LEHTIKATSAUS

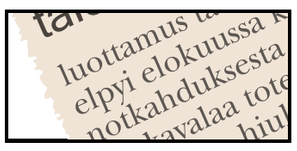

Miehet kärsivät feminismistä

Ilkka ottaa kantaa tasa-arvopolitiikan mieskysymysten loppuraporttiin Lehden mielestä miehetkin kärsivät feminismille annetusta kielteisestä leimasta.

”Erotilanteissa huoltajuus- ja tapaamisoikeudet eivät ole yksin äidin määriteltävissä, mutta perinteinen perhemalli on sen roolin äidille automaattina antanut.”

”Isillä pitäisi olla mahdollisuus olla läsnä perheensä elämässä samassa roolissa kuin äiti, ei vain elättäjänä. Isiltä ei yleensä edes kysytä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta. Sen ajatellaan koskevan vain äitejä.”

”Raportin tärkein havainto on, että mieskuvankin on monipuolinen. Miehet ovat sellaisia tai naiset tuollaisia, on yhteen muottiin laittamista.”

”Miesten tasa-arvopolitiikan raportti näyttää selkeät päämäärät ja epäkohdat, jotka eivät vähättelemällä oikene vaan tekemällä.”

Vaalitulos ei ole väärä

Päätoimittaja **Kaius Niemi** pohtii kolumnissaan **Helsingin Sanomissa**, voiko vaalitulos olla väärä. Hän päätyy siihen, että ei.

”Nykyisen hallituksen haparoiva taival tunnetaan hyvin. Piinallisen yksityiskohtainen 90-sivuinen hallitusohjelma laadittiin pitämään laajapohjainen koalitio hallinnassa.

Eläkepäätös syntyi tänä syksynä, mutta selkeä suunta on puuttunut. Viimeiset kuukaudet uhkaavat jäädä vaalivankkureiden ohjastamiseksi. Aikaa ei olisi hukattavissa kuukauttakaan Suomen ohjastamisesta.

Voiko sosiaali- ja terveysuudistus jäädä toteutumatta? Siihen ei olisi varaa. Äänestäjät saattavat lopulta arvostaa enemmän isoja päätöksiä kuin vaalien alla tapahtuvaa perinteistä irtopisteiden keräämistä.”

”Suomalaiset äänestävät kuten parhaaksi katsovat. Puolueiden koot voivat muuttua. Pikemminkin kannattaa miettiä, miten seuraava hallitus välttää edellisen kauden sudenkuopat.”

KOLUMNI: PAULA LIESMÄKI

Sateenvarjoprotestit eivät ole Tiananmenin uusinta

Peking, kesäkuu 1989. Opiskelijat osoittavat mieltään Taivaallisen rauhan aukiolla.

Hyvää johtamista vaativaa mielenosoitusta tukee parhaimmillaan kaksi miljoonaa pekingiläistä. Mellakointi leviää myös muihin kaupunkeihin.

Mielenosoitukset lopettaa lopulta armeija. Useampi tuhat menettää henkensä, kun aseettomia opiskelijoita ja työläisiä ammutaan.

Kuva nuoresta miehestä pysäyttämässä tankkijonon jää historiaan, ainakin lännessä.

Hongkong, lokakuu 2014. Opiskelijamielenosoitukset ovat jatkuneet jo kuukauden. Kymmenet tuhannet mielenosoittajat ovat vaatineet demokratiaa.

Viime kuussa poliisi turvautui kyynelkaasuun. Mielenosoitus sai siitä symbolinsa: sateenvarjon, jolla voi suojautua kaasulta.

Tilanne on yhä jännittynyt, kertovat kaverini paikan päältä.

Suuria protesteja on tuskin enää luvassa. Mahdollisia ne kuitenkin ovat esimerkiksi marraskuussa, kun Pekingissä isännöidään Aasian ja Tyynenmeren maiden talousjärjestön kokousta.

Taivaallisen rauhan aukion tapahtumat ovat edelleen erittäin herkkä aihe Kiinassa.

Hongkong on Pekingistä katsottuna kaukana.

paula.liesmaki@maaseuduntulevaisuus.fi

Siksi kommunistinen puolue ei suin surminkaan halua rinnastaa näitä kahta protestia.

Minustakin rinnastus ontuu.

Hongkongin mielenosoitukset ovat Kiinan johdolle ehkä suurin sisäpoliittinen haaste neljännesvuosisataan.

Sateenvarjoprotesteja voi kuitenkin verrata Tiananmenin tapahtumiin korkeintaan hengeltään.

Taivaallisen rauhan aukiolle kerääntyneet mielenosoittajat protestoivat aivan erilaisessa tilanteessa.

Vuonna 1989 Kiina oli juuri avautunut länsimaiden suuntaan. Inflaatio laukkasi 20–30 prosentissa. Virkamiehet kahmivat itselleen kaiken, mitä irti saivat.

Kansa lähti kaduille, sillä vallan väärinkäytökset, lahjonta ja sukulaisten suosiminen, oli räikeää. Raha ei riittänyt enää ruokaan.

Vauraassa Hongkongissa nuoret ovat liikekeskustan kaduilla, sillä ote demokratiasta ei hölly luvattua enempää, kirjoittaa Asia8Groupin uutiskirje Kiina8 osuvasti.

Mielenosoitukset alkoivat, kun Kiinan kansankongressi ilmoitti elokuussa seulovansa ehdokkaat, kun Hongkongin hallintojohtajasta äänestetään vuonna 2017.

Hongkongin on toivottu kehittyvän täysin vapaaksi alueeksi – siitäkin huolimatta, että kello tikittää.

Hongkong palautui Britannialta Kiinalle vuonna 1997. Kiinan ja Britannian solmiman sopimuksen mukaan Hongkong sulautuu Kiinaan täysin vuonna 2047.

Mielenosoitusten taustalla lienee osin pelko siitä, mitä 33 vuoden päästä tapahtuu.

Kaikki hongkongilaiset eivät koe itseään kiinalaisiksi.

He eivät kuitenkaan usko, että poliisit ja hallitus uskaltaisivat käyttää oikeita aseita ja tankkeja siviilien vahingoittamiseen.

Yli 150 vuotta kestäneen brittihallinnon aikana kuvernöörin valitsi hongkongilaisten puolesta Lontoo.

Hongkongin siirtyminen Kiinalle vahvisti jo ennestään vahvoja: tuloerot ovat valtavat.

Nyt mieltä osoittavat ryhmät, joilla ei perinteisesti ole ollut politiikassa sanansijaa, nuoret ja keskiluokka. He haluavat tulla kuulluiksi.

Kiinan erityishallintoalueen johto ei halua kuulla. Hongkongin hallintojohtaja Leung Chun-ying möläytti haastattelussa, että köyhät voisivat sotkea poliittisia kuvioita, jos vaalit olisivat vapaat.

Protestit ovat jakaneet sukupolvet Hongkongissa. Alle kolmekymppiset tuntevat elävänsä eri universumissa kuin vanhempansa.

Nuoret saavat ikätovereiltaan tietoa viestipalvelu Whatsappin kautta paikan päältä. Vanhemmat ovat isojen tv-kanavien vääristyneen uutisoinnin varassa.

Virallinen Kiina on yrittänyt leimata mielenosoittajat riidanhaastajiksi ja rikollisiksi, jotka häiritsevät kauppaa ja matkailua.

Propagandatulvan huuhtomaa mielenosoitusuutisointia on yhtä hankala seurata kuin raportointia Ukrainan kriisistä.

Kiinassa pk-yritys on alle tuhannen työntekijän yritys – EU:ssa raja on 250 työntekijää.

Valtavassa maassa paikalla on väliä.

Vuoden 1989 mielenosoitukset nähtiin pääkaupungin sydämessä. Hongkong on Pekingistä katsottuna kaukana. Kiinan johto ei koe, että mielenosoitukset siellä syöksisivät koko maan kaaokseen.

Tiananmenin mielenosoitukset saivat kestää melkein kolme viikkoa, sillä valtataistelua käynyt kommunistipuolueen johto ei päässyt yksimielisyyteen asian hoidosta.

Nyt presidentti Xi Jinpingillä ei ole haastajia.